

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2018. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

И– ТЕСТ ПИТАЊА

1. Управљачко рачуноводство припрема информације:

- a) преваходно за екстерне кориснике,
- b) на основу законодавне и професионалне регулативе,
- c) у складу са потребама менаџмента,
- d) у законом предвиђеним роковима.

2. Главни управљачки рачуновођа:

- a) подређен је главном финансијском менаџеру,
- b) надређен је главном финансијском менаџеру,
- c) подређен је шефу финансијског рачуноводства,
- d) надређен је шефу финансијског рачуноводства.

3. Биланс успјеха у суперваријабилном обрачуну трошкова и резултата (енг. тхроугхпут цостинг), у трошкове периода у билансу успјеха укључује:

- a) директне фиксне трошкове,
- b) индиректне фиксне трошкове,
- c) индиректне варијабилне трошкове,
- d) директне трошкове материјала.

4. Менаџер може да умањи варијабилне трошкове уз повећање фиксних трошкова:

- a) у производњи, замјеном радника плаћених по сату, роботима,
- b) у маркетингу, замјеном продајних компензација зависних од процента продаје, фиксним платама,
- c) у постпродајном сервису, замјеном плаћања сервисирања и поправки по посјети, плаћањем на годишњем нивоу,
- d) у производњи, замјеном работа радницима, плаћеним по сату рада.

5. Фактори ефикасног процеса планирања у организацијама:

- a) добра дефинисаност стратегије,
- b) повезаност стратегије и планова,
- c) постојање индивидуалне одговорности за резултате,
- d) постојање смислених мјера за остварена извршења.

6. Буџетски циклус започиње:

- a) краткорочним планирањем,
- b) дугорочним планирањем,
- c) стратешком анализом екстерног и интерног окружења,
- d) прикупљеним информацијама и подацима из буџета претходног периода.

7. **Ефективно планирање варијабилних индиректних трошкова укључује:**
- a) планирање предузимања само оних активности везаних за ове трошкове а које додају вриједност производима (услугама),
 - b) планирање коришћења изазивача ових активности на најефикаснији начин,
 - c) одабир одговарајућег нивоа капацитета,
 - d) ништа од наведеног.
8. **Варијабилни обрачун трошкова залиха разликује се од апсорпционог обрачуна за износ:**
- a) директних фиксних трошкова,
 - b) директних варијабилних трошкова,
 - c) индиректних фиксних трошкова,
 - d) индиректних варијабилних трошкова.
9. **За потребе алтернативног пословног одлучивања релевантни трошкови су:**
- a) мјешовити,
 - b) прошли,
 - c) будући,
 - d) искључиво варијабилни.
10. **Пристап одређивању цијена заснован на тржишним показатељима:**
- a) полази од питања: „колико ће нас коштати да направимо производ и која цијена би покрила трошкове и омогућила жељени профит“,
 - b) полази од узимања у обзир жеља купаца и реакцију конкурената,
 - c) подразумеје да се на трошковну базу дода задовољавајући принос,
 - d) карактеристичан је за утврђивање циљних цијена и „таргет цостинг“.
11. **Укупан приход је 500.000 КМ, фиксни трошкови 250.000 КМ, постотак контрибуционе марже је 20%. Контрибуциона маржа је:**
- a) 25.000 КМ
 - b) 100.000 КМ
 - c) 250.000 КМ
 - d) 750.000 КМ
12. **Разлика између продајне цијене и варијабилних трошкова по јединици производа је:**
- a) бруто добит
 - b) оперативна добит по јединици
 - c) РУЦ
 - d) гранична добит по јединици
13. **Варијанса ефикасности се појављује код израчунавања одступања:**
- a) директних варијабилних трошкова
 - b) индиректних варијабилних трошкова
 - c) фиксних индиректних трошкова
 - d) опортунитетних трошкова

14. Руководиоци центара прихода одговорни су за:

- a) приходе и трошкове
- b) само за приходе
- c) приходе и инвестиције
- d) само за профит

15. Буџет или план који је увијек расположив за одређени будући период преко додавања једног мјесеца, квартала или године у будућности како мјесец, квартал или година која је управо завршена назива се:

- a) Каизен буџет
- b) Статички буџет
- c) Оперативни буџет
- d) Rolling буџет

16. Маржа која показује за колико се продајна количина може смањити да би могли исказивати позитиван финансијски резултат назива се:

- a) контрибуциона маржа
- b) оперативна полука
- c) сигурносна маржа
- d) бруто маржа

17. Предузеће производи цем од малина уз фиксне трошкове 400 КМ. Варијабилни трошкови по тегли су 3 КМ, а продајна цијена је 5 КМ. Колико предузеће треба произвести и продати тегли цема да би остварило добит од 1.000 КМ?

- a) 200
- b) 500
- c) 700
- d) 1.000

18. Заокружити погрешне тврдње:

- a) Одсуство трошкова периода у услужним предузећима значи да сви њихови трошкови јесу инвентурисани трошкови.
- b) Одсуство залиха у услужним предузећима значи да сви њихови трошкови јесу трошкови периода.
- c) Трошкови периода се признају у финансијским извјештајима када су производи произведени или продати.
- d) Трошкови периода се признају у оном периоду у коме су настали.

19. Главни буџет се обично дијели на:

- a) текући и капитални
- b) оперативни и финансијски
- c) фиксни и варијабилни
- d) директни и индиректни

20. Стално мјерење активности и поређење са неким постављеним најбољим нивоом пословања назива се:

- a) контролинг
- b) анализа
- c) benchmarking
- d) буџетирање

ИИ ЗАДАЦИ

Задатак број 1.

Производно предузеће има слjedeће показатеље успjешности за два посљедња мјесеца 2015. године:

	новембар	децембар
Јединични подаци (у комадима):		
Почетне залихе	300	800
Производња	25.000	25.000
Продаја	24.500	24.200
Варијабилни трошкови (у новчаним јединицама)		
Производни трошкови по произведеној јединици	50	50
Непроизводни трошкови по продатој јединици (трошкови маркетинга и дистрибуције)	30	30
Фиксни трошкови (у новчаним јединицама)		
Производни фиксни трошкови	2.000.000	2.000.000
Непроизводни фиксни трошкови (трошкови маркетинга и дистрибуције)	300.000	300.000

Претпоставити да предузеће користи „ФИФО“ метод обрачуна тока залиха готових производа, те да се обрачун врши по стварним вриједностима, уз продајну цијену по јединици производа од 300 н.ј./ком.

И) Резултати пословања рачунати према концепту обрачуна учинака по варијабилним трошковима за анализиране обрачунске периоде су:

- а) 3.080.000 н.ј. у новембру и 3.414.000 н.ј. у децембру
- б) 3.090.000 н.ј. у новембру и 3.024.000 н.ј. у децембру**
- с) 3.110.000 н.ј. у новембру и 3.414.000 н.ј. у децембру
- д) 2.850.000 н.ј. у новембру и 2.780.000 н.ј. у децембру

Тачан одговор је: б).

Потврда:

ОБРАЧУН ПО ВАРИЈАБИЛНИМ ТРОШКОВИМА	Новембар 2015.		Децембар 2015.	
Приходи 300 x (24.500; 24.200)		7.350.000		7.260.000
Варијабилни трошкови:				
Почетно стање зал. произ. 50 x (300; 800)	15.000		40.000	
Варијаб. тр. произ. произ. 50 x (25.000; 25.000)	1.250.000		1.250.000	
Трошкови производа расположивих за продају	1.265.000		1.290.000	
Крајње стање залиха 50 x (800; 1.600)	40.000		80.000	
Варијабилни произв. трошкови продатих производа	1.225.000		1.210.000	
Варијабилни тр. маркет. 30 x (24.500; 24.200)	735.000		726.000	
Укупни варијабилни трошкови		1.960.000		1.936.000
Контрибуциони добитак (маржа)		5.390.000		5.324.000
Фиксни трошкови (трошкови периода):				
Фиксни трошкови производње	2.000.000		2.000.000	
Фиксни трошкови маркетинга	300.000		300.000	
Укупни фиксни трошкови		2.300.000		2.300.000
Пословни добитак		3.090.000		3.024.000

ИИ) Разлика у резултатима два обрачунска периода у анализираном задатку узрокована је:

- a) промјенама у нивоу обима продаје и производње
- b) промјенама у нивоу обима производње
- c) промјенама у нивоу обима продаје**
- d) промјенама у нивоу продајних цијена

Тачан одговор је: ц).

ИИИ) Износ разлике у пословним резултатима два претходно анализирана обрачунска периода израчунава се:

- a) продајна цијена x промјена у нивоу продаје
- b) јединични контрибуциони добитак x промјена у нивоу продаје**
- c) продајна цијена x промјена у нивоу производње
- d) јединични контрибуциони добитак x промјена у нивоу производње

Тачан одговор је: б).

Потврда:

Промјене у пословном резултату по варијабилном обрачуну: јединични контрибуциони добитак x промјена у нивоу продаје децембар у односу на новембар 2015. године:

$$\begin{aligned} \text{ПР}_д - \text{ПР}_н &= (\text{ПЦ} - (\text{ЈВПТ} + \text{ЈВНТ})) \times (\text{ПРО}_д - \text{ПРО}_н) = \\ &= 3.024.000 \text{ н.ј.} - 3.090.000 \text{ н.ј.} = (300 \text{ н.ј./ком.} - (50 \text{ н.ј./ком.} + 30 \text{ н.ј./ком.})) \times (24.500 \text{ ком.} - \\ &\quad 24.200 \text{ ком.}) \\ &= 66.000 \text{ н.ј.} = 66.000 \text{ н.ј.} \end{aligned}$$

Задатак број 2.

Борац Травник је произвођач дизајнираних одијела. Трошкови сваког одијела представљају збир три варијабилна трошка (трошкова директног материјала, трошкова директног производног рада и производних индиректних трошкова) и фиксних индиректних производних трошкова.

Варијабилни производни индиректни трошкови су расподијељени на свако одијело на бази планираних директних производних сати рада по једном одијелу. За јуни 2017. за свако одијело је планирано 4 сата рада. Планирани варијабилни производни индиректни трошкови по сату су 12 КМ. Планирани број одијела који се треба произвести у јуну 2017. је 1.040 комада.

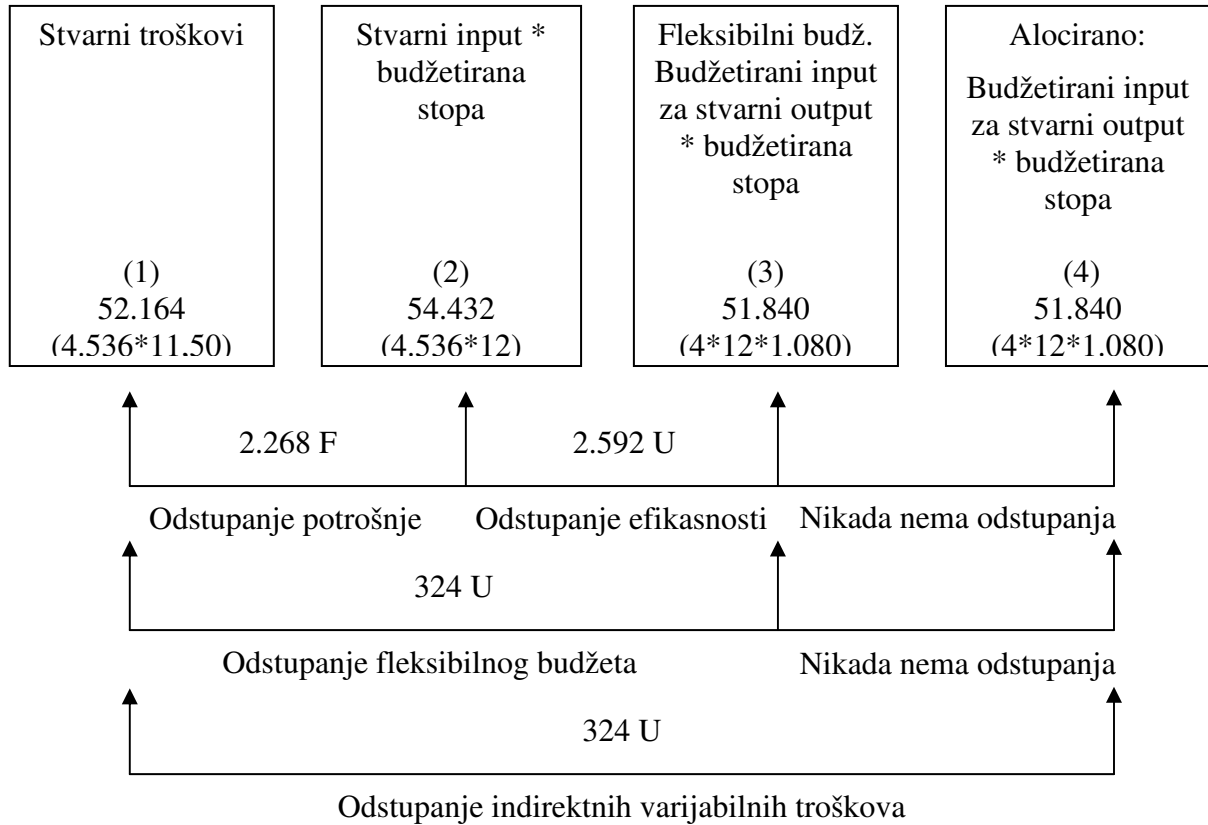
Стварни варијабилни индиректни трошкови у јуну 2017. били су 52.164 КМ за 1.080 одијела, почетних и завршних. Није било почетних залиха одијела, нити је остало на залихи. Стварни директни производни сати рада у јуну били су 4.536 сати.

Планирани фиксни производне индиректне трошкови за јуни 2017. су 62.400 КМ, а стварни 63.916 КМ.

Припремите анализу 4 одступања!

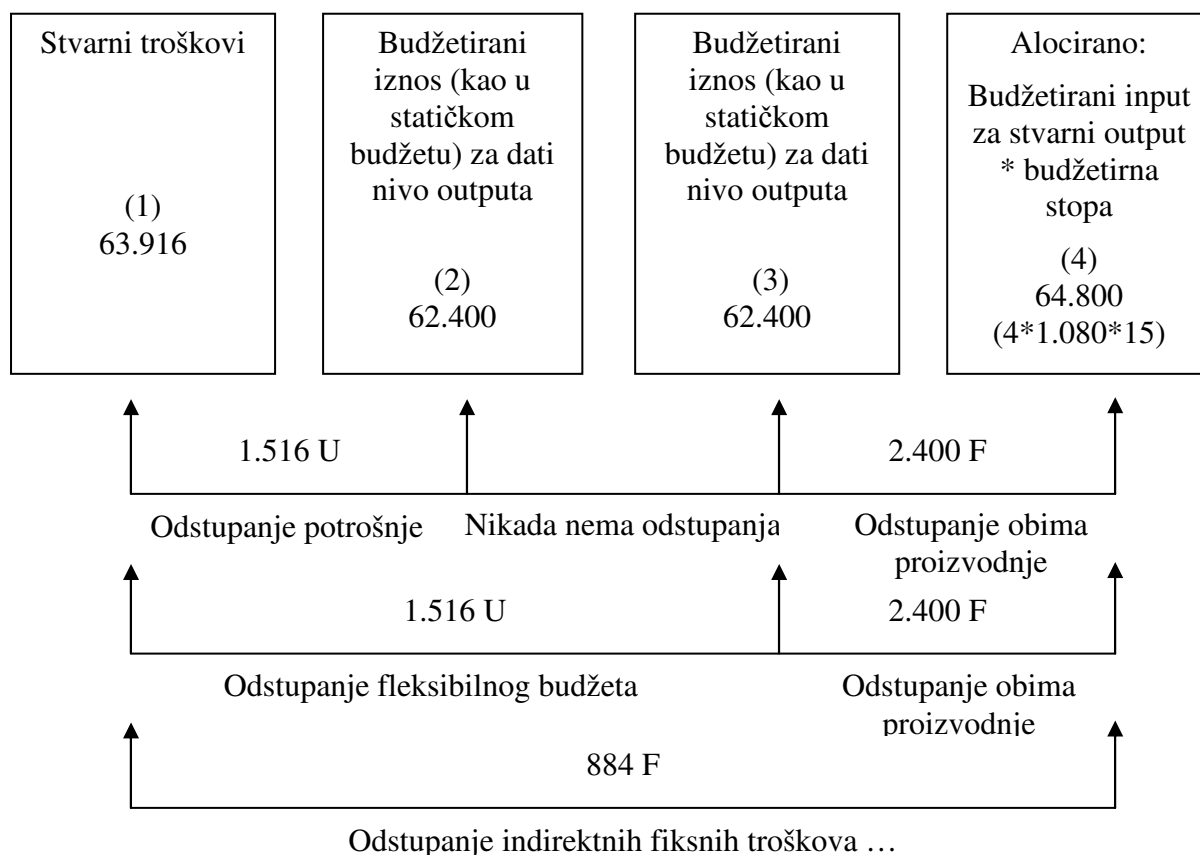
Рјешење:

Према захтјевима задатка потребно је урадити интегрисану анализу одступања индиректних производних варијабилних трошкова.

Према подацима из задатка фиксни производни индиректни трошкови за јуни 2011.године планирани су у износу од 62.400 КМ, а исти су стварно настали у вриједности од 63.916 КМ. Такођер је било планирано произвести 1.040 ком одијела, али је произведено 1.080 ком. За свако одијело планирана су 4 сата рада. Сходно томе, планирани износ фиксних индиректних трошкова (или буџетирану стопу фиксних индиректних производних трошкова) добит ћемо ако подијелимо укупне планиране фиксне трошкове са укупним планираним квантумом базе за алокацију (сати рада). тј.,

Буџетирана стопа фиксних индиректних производних трошкова =
 = 62.400 KM / (1.040 ком. · 4 p.c.) = 62.400 KM / 4.160 p.c. = 15 KM/p.c.

Сад можемо урадити анализу 4 одступања за Борац Травник.

Анализа 4 одступања	Одступање потрошње	Одступање ефикасности	Одступање обима производње
Индиректни варијабилни трошкови	2.268 Ф	2.592 У	Никада нема варијансе
Индиректни фиксни трошкови	1.516 У	Никада нема варијансе	2.400 Ф

Као што видимо, анализа 4 одступања се састоји од два одступања потрошње (за варијабилне и фиксне трошкове), те по једног одступања ефикасности (варијабилни трошкови) и одступања обима производње (фиксни трошкови).

Анализу 4 одступања можемо смањити на анализу 3 одступања:

Анализа 3 одступања	Одступање потрошње	Одступање ефикасности	Одступање обима производње
Укупни индиректни трошкови	752 Ф	2.592 У	2.400 Ф

Код анализе три одступања имамо по једно одступање потрошње, ефикасности и обима производње за укупне индиректне трошкове. Можемо уочити да је су овдје два одступања

потрошње комбиноване у једно одступање потрошње, па се и ова анализа често назива комбинована анализа одступања.

Анализу 3 одступања можемо даље смањити на анализу 2 одступања:

Анализа 2 одступања	Одступање флексибилног буџета	Одступање обима производње
Укупни индиректни трошкови	1.840 У	2.400 Ф

У овој анализи смо објединили одступање потрошње и одступање ефикасности и назвали их одступање флексибилног буџета.

Од анализе 2 одступања долазимо до анализе 1 одступања:

Анализа 1 одступања	Укупно одступање индиректних трошкова
Укупни индиректни трошкови	560 Ф

Анализе једног одступања је комбинација одступања флексибилног буџета и одступања обима производње.